

TEELE

Eesti keele õpik „Teele“ 6. klassile on ühtlasi sarja viimane osa ning mõistagi on ka raamatu tegelased Teele, Ana, Kaarel, Rein, Laura ja Aleksandr jõudnud kuuendasse klassi. Nüüd on lapsed juba piisavalt vanad, et igasuguste vahvate seikluste vahel puutuda kokku ka raskemate teemadega. Lapsed õpivad, kuidas rääkida lähedase inimese kaotusest, kuidas väljendada oma tundeid, kuidas hakkama saada esinemishirmuga või kuidas märgata kiusamist. Tihti ei pruugi kiusamine alata pahatahtlikult, vaid näiteks naljast, mis kellelegi haiget teeb. Mida siis teha? Või mida üldse teha, kui nähakse pealt kiusamist? Oluline on märgata ja reageerida ning sellele suunab õpik väga reeglilikult tähelepanu.

Kooliprobleemide kõrval puutuvad tegelased kokku ka valusate teemadega kodus, näiteks vanemate lahkuminek. Tundlikes ja rahuliku maneeriga lugudes püütakse leida sõnu valu jaoks, mida tunneb laps, kelle vanemad lähevad lahku, kuid ei unustata ka seda, kuidas tunneb end lapse sõber.

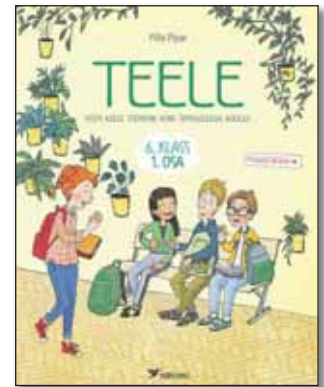
Nendes peatükkides on palju arutlema ja suhtlema kutsuvaid ülesandeid, et lapsed saaksid ise võimalikke olukordi lahendada. Samuti leiab siit lihtsaid nõuandeid, mida teha kiusajaga, või mida teha, kui ärritud või saad pahaseks. Sama teemat on käsitletud mitme tekstiliigi kaudu ning erinevast vaatevinklist. On dialooge, mõistekaarte, päevikusissekandeid, intervjuusid, koolilehe artikleid, vanasõnu, luulet ja proosat.

Keeruliste teemade kõrval jagub küllaga ruumi põnevateks mõteteks: näiteks, kelleks tahaks saada ja mida võiks selle jaoks õppima minna; kuidas koguda ja kasutada raha; kuidas veeta järgmist suve – kas minna õpilasmalevasse. Lemmikute kaudu tutvustatakse eesti kultuuri. Lapsed kirjutavad sõbrapäevikusse oma lemmikmuusikast, -filmist, -raamatust, -teatrietendusest.

Ajaloo- ja loodusainest esindavad seekord seitse maailmaimet ja huvitavad faktid Maa kohta. Siingi on rõhk mitmekesisusel ning seega ei leia siit vaid lühidaid teabetekste, vaid ka emotsionaalsemaid lugusid. On ju kogu õpiku tooniandvaks jooneks lapse pilk, võimalus samastuda ning osasaamine. Keerulist või esmapilgul igavarki ainek on palju lihtsam mõista, kui teha see lapsele omaseks, tuua see talle lähedale.

Ühegi teema puhul ei ole eesmärk lugeda moraali või viibutada sõrme, vaid panna õpilased kaasa mõtlema. Iga teema juures võiks kindlasti märgatava osa tunni ajast võtta just selleks, et tuua teemad nende õpilaste ellu, kes klassis on. Siinpuhul võiks julgelt materjali vastavalt vajadusele muuta ning kohandada, et kasutada õpikut enda jaoks kõige sobivamal viisil.

Igas tunnis võiks olla kuulamist, rääkimist, lugemist ja kirjutamist. Iseseisva töö

maht ning kirjutamise osakaal võiksid tasapisi suureneda ning selle jaoks oleks hea samuti aega võtta. Alustama ei pea suurte ülesannetega, aga kindlasti võiks iseseisva töö aega tasahilju pikendada, näiteks monoloogi ja ettekande ettevalmistusel või arvamuse kirjutamisel, samuti loovkirjutamise ülesannete ja muude harjutuste puhul.

Õpiku juures on meie jaoks kõige tähtsam, et laps tunneks õppimisega seotust, et õpitav kõnetaks teda. Samavõrra peaks õppimine nii mõnigi kord nõudma pingutust, sest ainult nii püsib motivatsioon. Endastmõistetavalt ei välista pingutamine seda, et tunnis oleks lõbus ja naljakas, sest keeleõpe võiks klassi kokku siduda ja tekitada head meietunnet.

Õpiku autor PILLE PIPAR ja toimetaja TIINA TOMINGAS